

Velkommen til treningsløp!

I går ettermiddag fylte jeg femti år – og det er ny personlig rekord!

Det er flere grunner til at jeg har valgt å ha jubileumsløpet mitt akkurat her.

- 1) Det er veldig flott terreng her.
- 2) Det var i området «bak mer her», som Linde Eide ville si det, at jeg debuterte i O-løypa for 36 år siden.
- 3) Det var i området «rundt oss her – på alle kanter» – at Ingeborg Lobben Gjennestad og jeg lagde løyper til langdistansen for VM i orientering i 1997.

Det var ellers på tide med et treningsløp.

Noen VM-komplikasjoner

Det var for øvrig i lia den veien der at vi hadde laget et kjempeopplegg for TV-sending under VM i Grimstad i 1997. Det stranda fordi TV-selskapet som hadde senderrettighetene gikk konkurs, og vi måtte be på våre knær for å få NRK til å sende Sølve Grotmol i stedet. Han var den største celebriteten i hele VM. Og han var jo en mye større kjendis enn alle verdensmesterne til sammen.

Og det var like bortenfor førsteposten i dagens kortløype at en diamant-idiot året før VM valgte å sette fyr på en bil, for å fjerne sporene av at det var han som hadde stjålet den. Samtidig svidde han av 200 mål av det beste VM-terrenget. Vi klarte å tilpasse oss med løypene, men vi er fortsatt interessert i å snakke litt med han der.

Debuten for 36 år siden

Men la oss gå 36 år tilbake. Jeg husker det første løpet mitt i 1979 nesten like godt som Gunnar Taxerås husker poster og veivalg fra KM i 1954 – og alle de andre løpa han har løpt.

Sjøl om jeg egentlig var nybegynner så valgte jeg å løpe i klasse H13-14, for det skulle Geir Bråten.

På vei til første posten konsentrerte jeg meg om å bruke ei halvstor myr like før posten å styre etter, og slik klarte jeg å treffe posten perfekt. Stor suksess!

På vei ut av første post registrerte jeg at post 2 så ganske lett ut, og på vei til andre posten konsentrerte jeg meg om å visualisere bilder fra den lysende orienteringskarrieren jeg var i startgropa av, og som den norske befolkning ennå ikke visste at var under oppseiling.

Visualiseringa blei brått avbrutt av at den andre posten slett ikke var der den burde være. Seinere tester viser at det tar fem minutter å løpe det andrestrekket. Men det tok en halvtime før jeg endelig fant andreposten der den hadde vært heile tida. I løpet av den halvtimen hadde jeg frekventert et våtmarksområde fram og tilbake en rekke ganger som ei annen trane. Ti år etterpå synfarte jeg til nytt kart i området, og da markerte jeg flere av de områdene jeg hadde kryssa som farlig myr.

Løpet ble vunnet av en vegårsheiing. Enten Dag Songedal eller Per Olav Nærestad. Jeg vet ikke hvem av dem som vant, for den gangen hadde jeg bare sett dem bakfra eller i forbifarten, som var stor, og det eneste jeg så var at de løp i svensk landslagsdrakt. Blått og gult.

Flere debutanter

Det var flere som debuterte i det løpet. Blant annet min far, Per Urfjell. Han stilte i klasse H17N, som for øvrig løp samme løype som H13-14, så sånn var det den gangen. Pappa kom på sølvplass i debutløpet. Han var et par og førti år, og sett i lys av gjennomsnittsalderen til orienteringsløpere den gangen og nå, fikk han status som et stort talent.

Det jeg tok med meg videre i livet fra dette første løpet, var ikke fadesen på den andre posten, men suksessen på den første. Der erfarte jeg at ei blind høne kan også av og til finne korn. Og det har jeg hatt stor nytte av i utallige O-løp seinere i livet.

Orienteringslivet

Jeg vil ikke påstå at jeg har hatt noen orienteringskarriere, men jeg har hatt og har et orientersliv. Akkurat det er litt vanskelig å forklare for de som ikke skjønner det. Og dere som skjønner det, trenger jo ikke noen forklaring. Men det handler om opplevelser, heller enn medaljer.

For selv om blind høne til og med har funnet noen medaljer, så er det opplevelsene det har vært flust av.

Det handler f.eks. om at når vår familie kjører bil i litt fjerne strøk, så kan jeg plutselig peke ut i veikanten og si: «Der har jeg løpt!» Og da kjenner jeg den skauen, kanskje bedre enn de fleste av de som bor i det området.

Det handler om å springe om kapp med gode venner i skauen, og å tenke at når jeg bare kommer over den lille haugen der, så ligger posten der. Også gjør den det!

Sørlandsgaloppen 2006

Jeg deltok i Sørlandsgaloppen i Grimstad i 2006. Da hadde vi bodd et år i England og jeg representerte Berkshire Orienteers – og klarte å bli beste utlending i klasse H40. Men jeg løp i Imåstrakt, og ved en anledning var det en konkurrent som antok at jeg var lokalkjent og begynte å spørre om veien. Jeg synes ikke så mye om sånt under et O-løp, så jeg ville helst ikke komme i snakk med ham. Da kom jeg på at - aha - jeg jo var utlending, så for å unngå noe videre snakkesalighet, så svarte jeg bare «Sorry?!?»

På fasanjakt med kompass

Orientering i utlandet kan være eksotisk, men mest for de som ser oss og lurer på hva vi driver med. I England var jeg ute og trente en tur i terrenget. I Norge har vi skau der du av og til kommer ut på et jorde. I England har de jorder der du av og til kommer inn i en skau. Og det var inni en sånn liten skau jeg plutselig sto overfor skauholtets storbonde – og han gikk rundt med hagle med brukket løp og var på fasanjakt. Jeg forsto såpass at han lurte på hva i all verden jeg gjorde inni hans fasanskau. Han sa i hvert fall noe som hørtes ut som «fasan». Stilt overfor den manglende rustningsbalansen, han hadde gevær, jeg hadde kompass, så valgte jeg å parlamentere om allemannsretten – på norsk! Det fikk han såpass lite utbytte av at jeg rakk å evakuere før vi kom inn på neste punkt på agendaen.

På vei til samlingsplass

Bernt O Myrvold fra Sarpsborg O-lag er en av de som har løpt orientering i flest land i verden. Han jobber som kjemiker i Borregaard og var på forretningsreise i Japan. Der hadde han sett seg ut et O-løp på den internasjonale terminlista, som han akkurat fikk plass til innimellom alt det andre han skulle i Japan.

Han kunne ikke et ord japansk, og ikke et skrifttegn heller, men han hadde sett for seg at det ville være praktisk å ta T-banen til samlingsplassen. For det fungerte jo bra i Oslo! Men da han sto på sentralbanestasjonen i Tokyo, der det gikk tog i alle retninger hele tida, så gikk det opp for ham at han var dårlig forberedt.

Saken løste seg tilfeldigvis ved at han fikk se en japaner som gikk med sånn ryggsekk med stol på. «Der har vi en O-løper», tenkte han. Han gikk bort til karen, åpna sin egen ryggsekk og viste fram en orienteringssko. Da den andre åpnet sin sekk og viste fram sin O-sko, var det problemet løst.

På den tida hadde Bernt en rolle i det internasjonale O-forbundet. Det hører med til historien at da han kom fram til løpet, ble han bedt om å være speaker. Og det klarte han også – men ikke på japansk!

Torbjørn Ausland

Noe av det jeg er aller mest glad for fra orienteringslivet er at jeg har lært å kjenne Torbjørn Ausland. Mange av dere kjente Torbjørn. Til dem som ikke gjorde det kan jeg opplyse at han ble formann (det hette det den gangen) i Gjerstad Idrettslag 2 måneder før jeg ble født. Da var han 22 år gammel. Han ble gjenvalgt for førtiende gang på rad i 2005. Da fikk han Kongens Fortjenestemedalje. Dessverre døde han bare 2 måneder etter det, på grunn av komplikasjoner med en verkefingert.

Torbjørn var min gymlærer. Han kunne arrangere skirenn for alle ungene i Gjerstad helt alene. Og da regnet han ut alle sluttidene i hodet. Samtidig som han fortalte historier! Jeg kunne ha fortalt om ham resten av dagen.

La meg nøye meg med å si at det Torbjørn gjennom sin væremåte lærte meg om pågangsmot, arbeidsinnsats, optimisme og idrettsglede, har jeg hatt enorm nytte av i arbeid og fritid hele tida. Hans selvfølgelighet i møte med store oppgaver har lært meg at det ikke er farlig å prøve på nye ting, for det vil helst gå godt. Han formidlet at det er liten forskjell på folk og at vi som kommer fra en liten plass kan klare de store tingene like bra som de andre.

Så har jeg lært om realisme, måtehold, om å begrense seg og om viktigheten av å si nei via andre kanaler. Det er nok av dem som kan formidle det.

Torbjørn personifiserte alt det de prøver å lære oss på leder- og personutviklingskursene. Vi som tenkte at han hadde fortjent å få slappe av og ha noen gode år etter alle åra med full innsats, står maktesløse tilbake, og jeg vet sannelig ikke om han hadde likt å slappe av så mye heller.

Dagens PM

Men: Nå skal det være O-løp her. Det er tre løyper. Den lengste løypa vil på langstrekking før femte post komme i kontakt med et par nye hogstfelt. Disse er meget omtrentlig synfart inn på kartet. Avgrensninga på hogstfeltet må ses på som veiledende, eller kanskje det er nettopp det den ikke er.

På vei mot siste post i de to lengste løypene har det utviklet seg noe mer grønt-felt enn det som står på kartet. Og grønt-feltet oppå heia rett øst for starten er også mer gjengrodd enn det kartet viser, så det lønner det seg ikke å gå inn i. Skulle heller ikke være nødvendig.

I den korte løypa er det utydelig sti fra første til fjerde post. Spesielt like etter tredje post, der man skal bytte sti i et veldig utydelig stikryss, kan det være vanskelig å se hvor stien går videre. Se nøye etter, stien er der, men den er svak.

Det er fri start. Det betyr at det er anledning til fellesstart for de som ønsker det. Men jeg har bare en nullbukk.

Det som trenger å låne brikker kan få det. Kartet er ikke lagt i plast, men plastlommer er lagt ut.

Ellers er det bare å nulle brikka, velge kart med riktig løype på og sette av gårde.

God tur!